

SOM valitsemisala 2025RE

Signe Riisalo/sotsiaalkaitseminister
02.10.2024

SOTSIAALMINISTEERIUM

SOM valitsemisala (VA) strateegiline raamistik

SOM valitsemisala 2025.a eelarve kulud ja investeeringud panustavad Vabariigi Valitsuse eesmärkide saavutamisse kahes tulemusvaldkonnas: **HEAOLU** ja **TERVIS**

HEAOLU tulemusvaldkonnas (TUV) on 5 programmi.

SoMi vastutusel on:

- **Laste ja perede programm**
- **Sotsiaalhoolekande programm**
- **Vanemaealiste programm**

MKMi ja SoMi ühisprogramm on:

- **Tööturuprogramm**

MKMi vastutusel on:

- **Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise programm**
- **Horisontaalsed teemad IKT ning T&A kuuluvad nii sotsiaalkaitseministri kui ka terviseministri vastutusse.**

SoMi valitsemiala 2025. aasta riigieelarve jagunemine

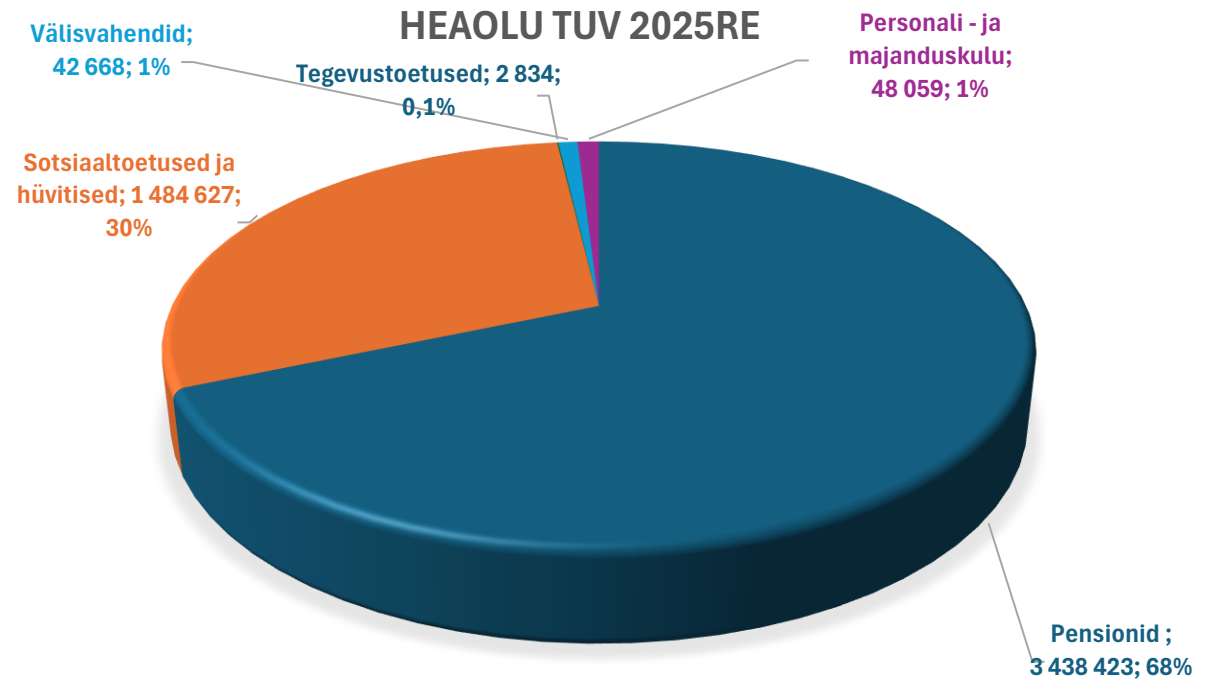
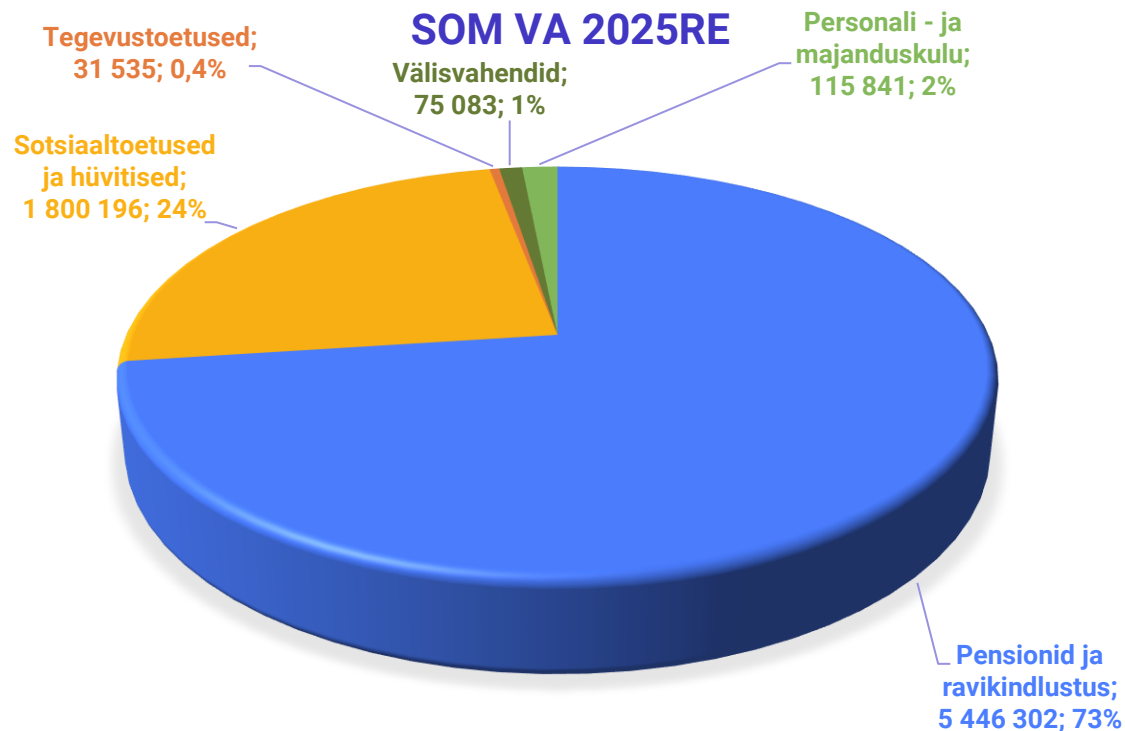

Kulude ja investeeringute jaotumine eelarve liigi alusel 2024-2025:

	SOM VA (tuhat eurot)				Heaolu tulemusvaldkond (tuhat eurot)			
	2024 eelarve	2025 eelarve	Muutus	Muutus %	2024 eelarve	2025 eelarve	Muutus	Muutus %
Kokku	7 214 823	7 480 715	265 892	4%	4 705 680	5 016 611	310 931	7%
Piirmääraga kulud	324 021	202 196	-121 826	-38%	117 319	123 740	6 421	5%
Arvestuslikud kulud ja edasiantavad maksud	6 798 928	7 177 844	378 916	6%	4 551 411	4 845 447	294 035	6%
Välisvahendid	76 869	79 438	2 570	3%	32 984	42 668	9 685	29%
Omatulud ja teistelt riigiasutustelt saadud tulud	7 979	13 128	5 149	65%	0	95	95	100%
Põhivara kulum	7 027	8 110	1 083	15%	3 966	4 661	695	18%

- Heaolu tulemusvaldkonna eelarve kasv on seotud põhiliselt erinevatest seadustest tulenevate kohustustega (arvestuslikud kulud ja edasiantavad maksud), nt 300 mln euro ulatuses kasvavad erinevad pensionid, 15 mln eurot suurenevad peretoetused.
- 2024LEA-ga kärbiti Heaolu TUV-i piirmääraga kulusid 6 mln eurot, 2025.a 2,1 mln eurot.

2025RE SOM VA ja Heaolu TUV struktuur (tuhat eurot)

- Pensionid, ravikindlustus, sotsiaaltoetused ja hüvitised (**97-98% eelarvest**) on riigi poolt seadusega võetud kohustused kodanikele.
- Välisvahenditest (**1% eelarvest**) tehtavaid kulusid saab teha ainult saadud tulu suuruses.
- Tegevustoetused, personali- ja tööjõukulud (**2% eelarvest**) sisaldavad ka 9% ulatuses omatulu ja teistelt riigi asutustelt saadavate vahendite arvelt tehtavaid kulusid.

Riigieelarve revisjoni peamised otsused HEAOLU TUVis:

- **Üksi elava pensionäri toetuse mittemaksmine üldhooldusteenusel olevatele pensionäridele**
  - Jõustumine 2025.a, mõju eelarvele 2025.a 1,3 mln
  - Sihtgrupp ca 6700 inimest ehk ca 10% kõigist üksi elava pensionäri toetuse saajatest.
- **Vanemahüvitise ülempiiri seadmine kolmekordse üle-eelmise kalendriaasta keskmise sotsiaalmaksuga maksustatud tulu asemel kahekordsele keskmisele, sh ema vanemahüvitis**
- **Vanemahüvitise vähendamise kaotamine samaaegse töötamise korral**
  - Jõustumine 2026, mõju eelarvele 2026.a kokku ca 13 mln
  - Ülempiiri vähendamise sihtgrupp ca 3500 inimest ehk ca 12% vanemahüvitise saajatest
- **Riigipoolse ravikindlustusmaksu maksmise lõpetamine ülalpeetavate abikaasade eest**
- Muudatus ei puuduta vanemaid, kes kasvatavad alla 3-aastast last; vanemaid, kelle peres on 3–6 last, kellest vähemalt üks on alla 8-aastane; ega vanemaid, kelle peres kasvab 7 või enam last – nende eest jätkab riik sotsiaalmaksu maksmist.
  - Jõustumine 2026.a, mõju SKA eelarvele 2,3 mln ja RE positsioonile 1,2 mln.
  - Sihtgrupp ca 1000 inimest.
- **Sotsiaalkindlustusameti toimingute riigilõivude tõstmine 32 eurolt 100 eurole, tegevusloa muutmisel 50 eurot.**
- Jõustumine 2025.a, täiendav tulu ca 6400 eurot.

SOM VA protsendikärbe 2025.a

2025RE Heaolu TUV protsendikärbe ja revisjonikärbe kokku on 3,4 mln eurot

2025.a Heaolu TUV (sh horisontaalsed teemad)
protsendikärbe 2025.a kokku 2,1 mln eurot:

- SoM tööjõu- ja majandamiskulud **0,4 mln eurot**
- TEHIKu tööjõu- ja majandamiskulud **0,3 mln eurot**
- TEHIKu IKT arenduste vähendamine **0,5 mln eurot**
- SKA majandamiskulud **0,3 mln eurot**

SOM VA kärpe jagunemine majandusliku sisu järgi	2025
Tööjõukulud	1,02
Majandamiskulud	1,62
Toetused	2,82
Investeeringud (TEHIK)	0,5
KOKKU	5,96

SKA sisutegevuste kokkuhoid 0,6 mln eurot:

- Asendushoolduse tugiteenuste mahu vähendamine **0,15 mln eurot**
- Pensionite ja sotsiaaltoetuste väljamaksmine 5. kuupäevale järgneva kahe tööpäeva jooksul ning pensionite, perehüvitiste ja puude raskusastme tuvastamise menetlustähtaja pikendamine 30 tööpäevani **0,18 mln eurot**
- Perelepitusteenuse arendus- ja teavitustegevuste kokkuhoid **0,2 mln eurot**
- KOV lastekaitsetöötajate töönoustamise kaotamine **0,06 mln eurot**

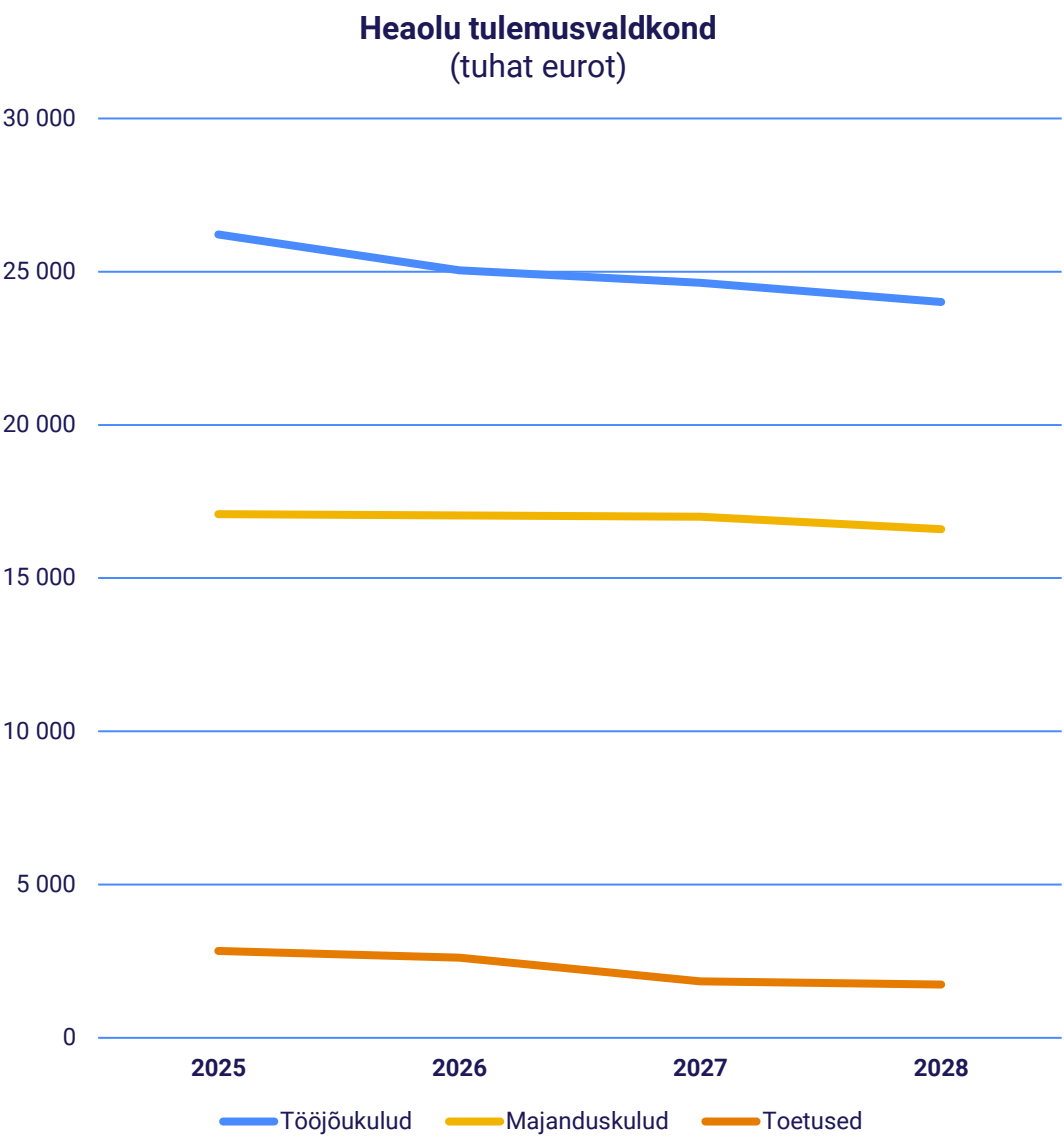
Heaolu TUV

Protsendikärpe baasid, millest on kärped maha võetud:

2025.a 5%, 2026.a 8%, 2027.a 10%, 2028.a 10%

Heaolu tulemusvaldkonna eelarve (tuhat eurot)	2025	2026	2027	2028
Tööjõukulud	26 212	25 046	24 633	24 011
Majanduskulud	17 092	17 050	17 000	16 595
Toetused	2 834	2 620	1 842	1 737
KOKKU	46 137	44 717	43 476	42 343

ALLIKAS: Sotsiaalministeerium

Laiapindse riigikaitse täiendavad vahendid (mln eurot)

2025-2027, aastaks kavandatud sihtotstarbelise reservi vahendid suunati valitsemisala eelarvesse:

Tulemusvaldkond	2025	2026	2027
Heaolu	1,01	1,03	1,05
Tervis	3,62	3,63	3,8
Kokku	4,63	4,66	4,85

Sotsiaalvaldkonna lisaraha	2025	2026	2027
Psühhosotsiaalne abi kriisis	0,45	0,47	0,48
Ohvriabi ja ennetusteenused	0,05	0,05	0,05
Kriisivalmidus ja toimepidevus	0,51	0,51	0,52
EELARVE KOKKU	1,01	1,03	1,05
sh SKA	0,94	0,96	0,98
sh TEHIK	0,07	0,07	0,07

2023 aasta vahendid 2024. aastasse (mln eurot)

Asutus	Piirmääraga vahendid		Välisvahendid		Muud tuludest sõltuvad vahendid		Kokku ülekantavad vahendid	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Sotsiaalministeerium	43,23	15,96	0,26	0,38	0,05		43,53	16,35
Ravimiamet	0,0003	0,06	0,07	0,05	2,84	4,63	2,92	4,74
Sotsiaalkindlustusamet	15,44	10,78	0,14	0,06			15,58	10,84
Tööinspeksioon	0,69		0,01				0,69	
Riiklik Lepitaja	0,007						0,007	
Astangu KRK	0,05		0,04		0,15		0,24	
Terviseamet	24,41	4,78	0,26	0,65	2,42	2,2	27,08	7,64
TEHIK	7,23	5,17	0,004	0,71	2,26	1,25	9,49	7,13
Tervise Arengu Instituut	1,0	0,02	0,38	0,19	0,43	0,07	1,81	0,28
Voliniku kantselei	0,12	0,2					0,12	0,2
Kokku	92,17	36,98	1,16	2,05	8,15	8,15	101,47	47,18

- Riiklik Lepitaja ja Tööinspeksioon liikusid 2023.a MKM-i ja Astangu KRK HTM-i.
- 2024.a-sse kanti võrreldes 2023. a-ga 60% piirmääraga vahendeid vähem seoses COVID ja UA vahendite (2022LEA) lõppemisega.
- 2024.a-sse kantud suuremad piirmääraga vahendid:
  - ❑ 6,2 mln eurot Tervisekassale ravikindlustuseta sõjapõgenike tervishoiuteenuse osutamiseks
  - ❑ 3,5 mln eurot tervishoiusüsteemi toimepidevuse tagamiseks (Terviseamet), sh ETO-de kriisivalmioleku tagamiseks
  - ❑ 1,1 mln eurot teadus- ja uuringute projektideks
  - ❑ 3,2 mln eurot IKT projektide edasilükkamise tõttu
  - ❑ 8 mln eurot SKA sotsiaalteenused, mille kohustused lükkusid 2024. a.-sse (2024. a eelarve 86 mln eurot ilma ülekantavateta) jne
- Prognoosime, et 2024.a-st 2025. a-sse kanname piirmääraga vahendeid võrreldes käesoleva aastaga üle 26% vähem.

Vanemaealiste programm

Vanemaealiste programmi mõõdikud	Viimane tase (aasta)	Sihttase 2025
Aktiivsena vananemise indeks	37,9 (2018)	40,9

Vanemaealiste programmi olulisemad tegevused 2025-2028:

- Viiakse ellu pensionipõlve rahalist turvatunnet suurendav **pensionitarkuse teenus** koos pensioni planeerimise tööriistadega.
- Analüüsitakse erinevaid võimalusi **miinimumpensioni tõstmiseks ja pensionisamba arendamiseks**, et tagada inimestele parem sotsiaalne kaitse.
- Pensioni tõrgeteta väljamaksete tagamiseks on **vaja tuua pensioniteenus uuele platvormile SKAIS2**.
- Vanemaealiste rolli väärtustamiseks ja positiivsete hoiakute muutmiseks ühiskonnas toetatakse meetmeid, mis loovad **võimalused vanemaealiste kaasamiseks, aktiivsemaks osalemiseks ühiskonna- ja tööelus** ning sotsiaalpartnerite võimekuse suurendamiseks.

Vanemaealiste programmi eelarve

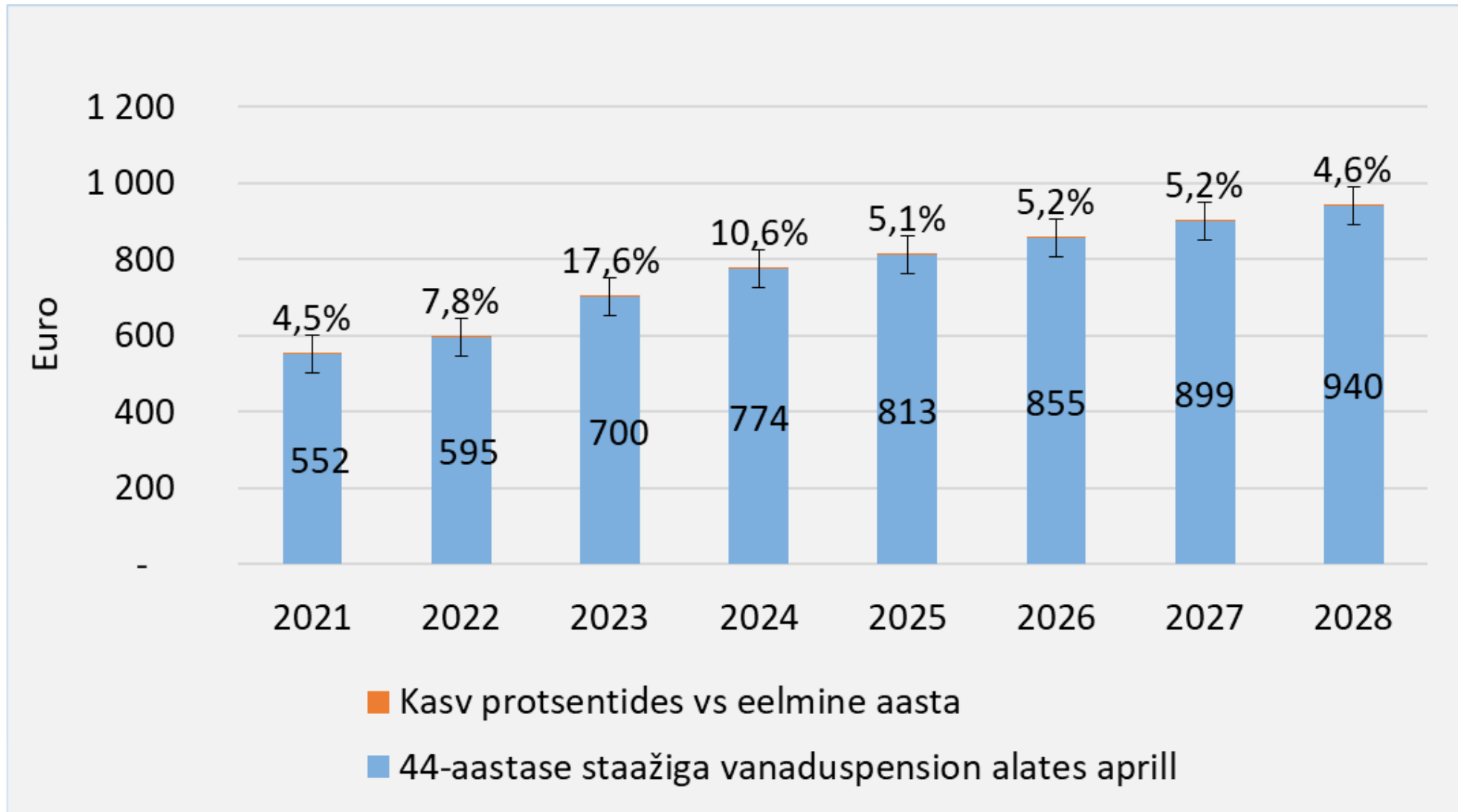
Heaolu tulemusvaldkond (tuhat eurot)	2023 täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	Muutuse %
Vanemaealiste programm	3 426 233	3 537 004	3 839 370	9%
Pensionisüsteemi kujundamine ja hüvitiste maksmine	3 422 299	3 536 424	3 838 203	9%
Vanemaealiste heaolu ja ühiskonnaelus osalemise toetamine	3 935	579	1 167	102%

Programmi 2025.a eelarve on 168,3 mln eurot, sh välisvahendid 29,5 mln eurot (18% programmi eelarvest)

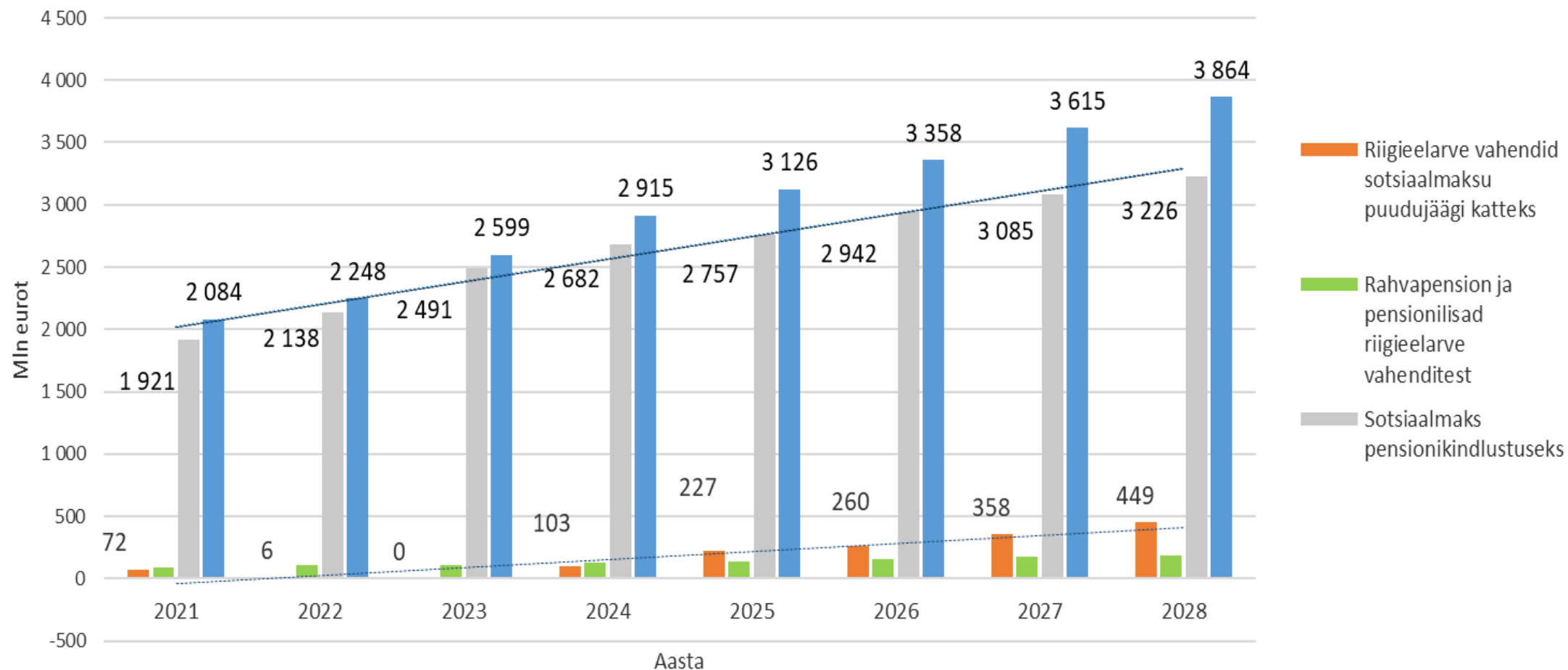
Programmi 2025. a eelarves suurema eelarvemahuga teenused:

- Riikliku pensionikindlustuse 2025. a eelarve on 3,1 mld eurot, kasv 211 mln.
  - 2025. aasta 1. aprillist tõuseb 44-aastase staažiga vanaduspension eelduslikult 813 euronit (tõus võrreldes praegusega ca 39 eurot).
  - Vanaduspensioniealisele on keskmise vanaduspensioni suurune tulu (776 eurot kuus) alates 2024. aasta 1. jaanuarist tulumaksu vaba.

44-aastase staažiga vanaduspension 2021-2028 (alates 1. aprill) ilma pensionilisadeta

Riikliku pensionikindlustuse eelarve 2021-2028

Sotsiaalhoolekande programm

Sotsiaalhoolekande programmi mõõdikud	Viimane tase (aasta)	Sihttase 2025
Suure hoolduskoormusega (20 ja enam tundi nädalas) 16-aastaste ja vanemate inimeste osakaal, %	2,4% (2023)	2,1%
Kodust iseseisvat toimetulekut toetavate avahooldusteenuste ehk mitteinstitutionaalsete teenuste ja ööpäevaringse institutsionaalse hooldusteenuse saajate suhtarv	1,0 (2023)	1,2

Olulisimad tegevused 2025-2028:

- **Pikaajalise hoolduse reformiga jätkamine ning erihoolekande kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine.** Erihoolekandeteenuste kvaliteedi ja teenuste analüüs, isikukeskse teenusemudeli rakendamine peale pilootprojekti lõppemist. Kodus elamist toetavate teenus laiendamine ja kättesaadavuse parendamine
- **Tervishoiuteenuste ja sotsiaalteenuste lõimimine ja koordineeritud osutamise arendamine,** sh korraldus- ja rahastusmudelite analüüsimine nii piirkondlikul kui kesksel tasandil.
- **Erivajadusega täisealistele mõeldud toetuste ja teenuste reformi jätkamine,** mille eesmärk on paranda sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse, abivahenditeenuse ja puuetega inimeste sotsiaaltoetuste korraldust (sh puude tuvastamine).
- **Sotsiaalvaldkonna tööjõu juurdekasvu ja väljaõppe parendamine.**

Sotsiaalhoolekande programmi eelarve

Heaolu tulemusvaldkond (tuhat eurot)	2023 täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	Muutus	Muutus %
Sotsiaalhoolekande programm	162 907	151 725	168 341	16 616	11%
Pikaajalise hoolduse poliitika kujundamine KOV võimestamine	6 919	12 117	16 226	4 109	34%
Hoolekande kättesaadavuse tagamine, toimetuleku toetamine	155 988	139 608	152 115	12 507	9%

Programmi 2025.a eelarve on 168,3 mln eurot, sh välisvahendid 29,5 mln eurot (18% programmi eelarvest)

Programmi 2025. a eelarves suurema eelarvemahuga teenused:

(sulgudes teenuse osakaal programmi eelarvest):

- Erihoolekandeteenus **57,7 mln eurot (34%)**
- Puudega inimeste sotsiaaltoetused **47,4 mln eurot (28%)**
- Abivahenditeenus täisealistele **19,4 mln eurot (12%)**
- Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus täisealistele **10,5 mln eurot (6%)**

Laste ja perede programm

Laste ja pere programmi mõõdikud	Viimane tase (aasta)	Sihttase 2025
Soovitud ja tegelike laste arvu vahe (metoodika väljatöötamisel)	N/A	N/A
Laste suhtelise vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse määr, %	18,3% (2023)	16,1%
Ohvriabi kriisitelefoni kättesaadavuse tagatus, %	72% (2023)	Jääb samale tasemele või tõuseb
Perest eraldatud laste osakaal, %	0,13% (2023)	langeb

Olulisemad tegevused 2025-2028:

Erivajadusega laste tugisüsteemi reformi jätkamine, eesmärgiga lihtsustada erivajadusega lapse ja tema pere teekonda abini ja vähendada dubleerivaid hindamisi tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusvaldkonnas.

Lastekaitse korralduse uuendamine, et tagada valdkondade selgem koostöö abivajavate laste toetamisel, lastekaitsetöös lapse- ja perekesksus ning professionaalne ja motiveeritud tööjõud.

Üksikvanemate toetamise paketi kaasajastamisega jätkamine. 2026. aasta 1. oktoobrist hakatakse maksma vanema(d) kaotanud lastele ühetaolises suuruses toitjakaotustoetust, mis põhineb lapse ülalpidamiskulul.

Kuriteoohvri hüvitiste reformiga jätkamine ning ohvriabiteenuste jätkuv arendamine.

Laste ja pere programme olulisemad tegevused 2025-2028:

Heaolu tulemusvaldkond (tuhat eurot)	2023 täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	Muutus	Muutus %
Laste ja pere programm	998 399	999 109	993 795	5 314	-1%
Hüvitised ja toetused lastele ning peredele	960 503	950 724	936 229	-14 495	-2%
Abivajavaid lapsi ja peresid toetavad teenused	25 018	33 294	36 712	3 418	10%
Lapsi ja peresid toetavate meetmete arendamine ja pakkumine	2 840	2 412	4 095	1 683	70%
Laste ja pere ning ohvriabi valdkonna arendamine	2 334	4 391	7 684	3 293	75%
Teenused ohvritele ja vägivallatsejatele	7 703	8 289	9 076	787	10%

Programmi 2025.a eelarve on 993,8 mln eurot, sh välisvahendid 11,8 mln eurot (1,2% programmi eelarvest)

Programmi 2025. a eelarves suurema eelarvemahuga teenused: (osakaal programmi eelarvest):

- Peretoetused **426,6 mln eurot (43%)**
- Vanemahüvitis **364,3 mln eurot (37%)**
- Lapsevanemate pensioni- ja ravikindlustuskaitse **99,8 mln eurot (10%)**

Tänan!

SOTSIAALMINISTEERIUM